

تاثیر انواع مخمر بر میزان آفلاتوکسین B₁ طی فرایند تهیه نان

المیرا بامیار^۱، جعفر محمدزاده میلانی^{۲*} و سید سامان سید جعفر نظری^۳

تاریخ دریافت: ۹۲/۱۱/۱ تاریخ پذیرش: ۹۳/۴/۱۴

^۱ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد گروه علوم و صنایع غذایی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

^۲ دانشیار گروه علوم و صنایع غذایی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

^۳ فارغ التحصیل دکترای شیمی تجزیه دانشکده شیمی دانشگاه مازندران

*مسئول مکاتبه: Email: jmilany@yahoo.com

چکیده

در این بررسی تاثیر انواع مخمر بر میزان آفلاتوکسین B₁ طی فرایند تهیه نان مورد پژوهش قرار گرفت. برای این منظور ابتدا سم خشک آفلاتوکسین به آرد اضافه شد و سپس نان تهیه گردید. برای تهیه خمیر از سه نوع مخمر موجود در بازار (مخمر خشک فعال، مخمر خشک فوری و مخمر فشرده) استفاده شد. وجود سم آفلاتوکسین در آرد، خمیر و نان توسط دستگاه کروماتوگرافی مایع با کارایی بالا با آشکارساز فلوروسنس اندازه‌گیری شد. میزان سم آفلاتوکسین موجود در خمیر، در دو مرحله پروف اولیه و پروف نهایی اندازه‌گیری شد. نتایج نشان داد بیشترین میزان کاهش آفلاتوکسین مربوط به پروف اولیه می‌باشد. همچنین مخمر خشک فوری بیشترین تاثیر را داشته و کمترین مربوط به مخمر فشرده یا تر می‌باشد. در رابطه با مرا حل تولید نان نیز فرآیند تخمیر تاثیر بیشتری داشته و اثر توام تخمیر و حرارت چشمگیر نبوده است.

واژگان کلیدی: آفلاتوکسین B₁، مخمر خشک فوری، مخمر خشک فعال، مخمر فشرده، نان

مقدمه

از رشد قارچ و تشکیل آفلاتوکسین وجود دارد ولی تاکنون راهی برای کنترل این میکوتوکسین‌ها در مواد غذایی به دست نیامده است. مهمترین نگرانی و چالش میکروبی در ارتباط با نان، آلودگی‌های قارچی و مشتقات آنها مانند آفلاتوکسین‌ها است که شامل B₁, B₂, G₁, G₂ می‌باشند. هر چند حرارت بکار برده شده در تهیه نان احتمالاً تاثیر زیادی بر نابودی آفلاتوکسین‌ها ندارد اما فعال شدن آنزیم‌ها در طی تخمیر به تنهایی یا در ترکیب با حرارت می‌تواند

آفلاتوکسین‌ها متابولیت‌های ثانویه آسپرژیلوس فلاووس، آسپرژیلوس پارازیتیکوس و آسپرژیلوس نومیوس می‌باشند که برای انسان و حیوانات سرطان‌زا و جهش‌زا می‌باشند. این میکوتوکسین‌ها می‌توانند با مصرف مستقیم دانه یا مواد غذایی آلوده فراوری شده، مصرف گوشت و یا سایر محصولات حیوانی که از تغذیه دام با غذای آلوده حاصل شده است وارد زنجیره غذایی انسان شوند. اگر چه راهکارهایی برای جلوگیری

هدف از این مطالعه بررسی تاثیر مراحل مختلف پخت و تاثیر بر میزان آفلاتوکسین B₁ در خمیر و نان و نیز بررسی تاثیر انواع مخمر بر این نوع آفلاتوکسین است.

مواد و روش‌ها

مواد اولیه

آرد ستاره با درصد استخراج ۷۵ الی ۸۰ درصد که مورد مصرف در پخت نان بربری حاوی ۱۲٪ رطوبت، ۶۴٪ پروتئین و ۷۳٪ خاکستر بوده و فاقد هرگونه ماده نگهدارنده از بازار خریداری شد. کلیه مواد شیمیایی و معرف‌ها از شرکت مرک آلمان و زیگما انگلستان تهیه شد.

پخت نان

۱۰۰ گرم آرد و ۲ گرم مخمر را مخلوط کرده و با ۱ گرم نمک و ۷۳ میلی‌لیتر آب استریل شده مخلوط نمودیم. خمیرها در آون °C ۳۰ به مدت یک ساعت و نیم قرار داده شد تا تخمیر اولیه انجام شود. سپس مراحل تخمیر میانی (۱۰ دقیقه) و تخمیر نهایی (۱۰ دقیقه) در دمای اتاق انجام شد. نان در آون با دمای °C ۱۲۰ به مدت ۳۰ دقیقه پخته شد. تمام مراحل تهیه خمیر و پخت نان در آزمایشگاه دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری انجام شد.

آلوده سازی آرد به وسیله سم آفلاتوکسین

در ابتدا ۱ میلی گرم از سم مخلوط آفلاتوکسین B₁ و G₁ در ۱۰ میلی لیتر کلروفرم حل شد. محلول حاصل به ۴۰ گرم آرد کامل اضافه شد. این مخلوط هم زده شد تا حلال آن تبخیر شود. آرد آلوده حاصل به بقیه آرد مورد نیاز اضافه شد (ریس ۱۹۸۷).

استخراج آفلاتوکسین از آرد

به ازای هر ۲۵ گرم آرد آلوده ۱۰۰ میلی لیتر متانول با درجه خلوص HPLC در یک بشر افزوده شد و به مدت ۳۰ دقیقه روی دستگاه لرزاننده با ۱۱۰۰ دور در دقیقه قرار داده شد. سر بشر توسط پارافیلیم بسته شد. پس از این مدت محلول متانول و آرد حاصله به صورت ملات

باعث نابودی آفلاتوکسین‌ها شود به عبارت دیگر در طی پخت احتمال می‌رود که این سم‌های حساس شده در اثر تخمیر با وجود مقاوم به حرارت بودن از بین بروند.

زیندین و همکاران (۲۰۰۷) توانایی برخی از مخمرهای سنتی مورد استفاده در تخمیر نان مراکشی برای کاهش مقدار آفلاتوکسین B₁ و G₁ در آرد آلوده به آفلاتوکسین را بررسی کردند. آنها چنین نتیجه‌گیری کردند که کاهش آفلاتوکسین ممکن است به علت باکتری‌های اسید لاکتیک، که فلور طبیعی نان سنتی مراکش را تشکیل می‌دهد باشد.

زیندین و همکاران (۲۰۰۵) میزان کاهش آفلاتوکسین B₁ بوسیله سویه‌های اسید لاکتیک جدا شده از نان مراکش را مورد ارزیابی قرار دادند. میزان آفلاتوکسین در محیط توسط HPLC در ابتدا و پس از تخمیر مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که گونه‌های لاکتوباسیلوس می‌تواند آفلاتوکسین بیشتری نسبت به گونه‌های پدیوکوکوس و لکونوستوک حذف کنند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که استفاده از خمیر ترش می‌تواند به عنوان یک روش سم زدایی آفلاتوکسین از غذاها مورد استفاده قرار گیرد.

وانگ و همکاران (۲۰۰۶) کاهش آلودگی آفلاتوکسین B₁ در گندم توسط تیمارهای مختلف پخت را بررسی کردند نتایج حاصل نشان داد که کاهش سمیت آفلاتوکسین B₁ به طور مستقیم متناسب با زمان شستشو بود و غلظت آفلاتوکسین B₁ با تیمار حرارت بیشتر از شستشو کاهش یافت.

یوماردی و همکاران (۲۰۱۰) تاثیر تخمیر را بر روی کاهش میزان آفلاتوکسین در محصولات غذایی هندی بررسی کردند نتایج نشان داد که حرارت و تخمیر محتوای آفلاتوکسین B₁ را کاهش می‌دهد و حداکثر تخریب در نان مشاهده شد.

(بلافاصله پس از ۱۰ دقیقه تخمیر نهایی) اندازه‌گیری شد.

استخراج آفلاتوکسین از نان

پس از تهیه نان، به مدت ۱ روز در هوای آزاد قرار داده شد تا نان‌ها خشک شوند. سپس با کمک آسیاب خانگی (Sunny, No.SBG-420) آنها را خرد کرده و ۲۵ گرم از نان خرد شده را برداشته و به آن ۱۰۰ میلی لیتر متانول دارای خلوص HPLC افزوده شد و با استفاده از دستگاه لرزاننده با دور ۱۱۰۰ در دقیقه به مدت ۳۰ دقیقه قرار داده شد. مخلوط حاصل در لوله‌های فالكون ریخته شد و به مدت ۲۰ دقیقه با ۶۰۰۰ دور در دقیقه سانتریفیوژ شد. این محلول (حاوی آفلاتوکسین) به وسیله دستگاه حلال پرانی در دمای ۴۵ °C و تحت خلا حلال پرانی شد. باقیمانده در ۳ میلی لیتر حلال متانول حل شده و از فیلتر ۰/۲۲ میکرولیتر گذرانده شد. نمونه‌های تغلیظ شده در فریزر ۲۰°C- نگهداری شدند (ونتورا و همکاران ۲۰۰۴).

آنالیز نمونه‌ها با دستگاه HPLC

در این تحقیق از دستگاه HPLC مدل Smart line شرکت Knauer استفاده شد. فاز ساکن (ستون) مورد استفاده در این پروژه، ستون غیر قطبی (250×4.6 mm) ODS2 C18 بود. فاز متحرک مناسب برای جداسازی آفلاتوکسین، مخلوطی از حلال‌های متانول، استونیتریل، آب و اسید استیک به نسبت ۲۰:۵۹:۲۰ بود. همچنین آشکارسازی آفلاتوکسین‌های جدا شده توسط آشکارساز فلوروسنت در طول موج برانگیختگی ۳۶۵ نانومتر و طول موج نشر ۴۲۵ نانومتر انجام شد. کلیه حلال‌های مصرفی دارای خلوص HPLC بوده و نتایج آزمایشات در سه تکرار در قالب طرح کاملاً تصادفی آنالیز شدند (خانافری و همکاران ۲۰۰۷).

نتایج و بحث

نتایج حاصل از آنالیز آماری داده‌ها در جدول ۱ آورده شده است. با توجه به جدول ۱ در مخمر خشک فعال

در آورده شد. ملات حاصله در لوله‌های فالكون ریخته شده و به مدت ۳۰ دقیقه در دور ۶۰۰۰ سانتریفیوژ شد (Hermle Z200A, Germany). پس از این مدت فاز شفاف زرد رنگ بالایی شامل حلال و آفلاتوکسین احتمالی را در بالن حجمی ریخته و به وسیله دستگاه حلال پرانی (RV 10B S99, IKA) در دمای ۴۵ °C و تحت خلا به مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه حلال پرانی شد پس رسوب حاصله در بالن با ۳ میلی لیتر متانول با درجه خلوص HPLC حل شده و از فیلتر ۰/۲۲ میکرولیتر گذرانده شد. نمونه‌های تغلیظ شده در فریزر ۲۰°C- نگهداری شدند (عباس و همکاران ۲۰۰۶، گیرای و همکاران ۲۰۰۷).

استخراج آفلاتوکسین از خمیر

برای این منظور ابتدا خمیر رقیق شد. به ازای هر ۱۰ گرم خمیر ۲۵ میلی لیتر آب مقطر استریل شده افزوده شد. با همزن هم زده می‌شود تا خوب خمیر در آب حل شود و حالت دوغاب ایجاد شود. دوغاب حاصله را در لوله‌های فالكون ریخته و به مدت ۱۰ دقیقه با دور ۶۰۰۰ سانتریفیوژ شد. ۲۵ میلی لیتر از فاز شفاف حاصله از کاغذ صافی گذرانده شد. به این محلول ۱۰ میلی لیتر حلال کلروفرم (فردوس و همکاران، ۲۰۰۹) اضافه شده سپس مخلوط حاصل به مدت زمان معین (۲۰ دقیقه) درون قیف دکانتور به هم زده شد. پس از گذشت مدت زمان کوتاهی جهت جدایی فازها، فاز پایینی شامل حلال کلروفرم و آفلاتوکسین‌های استخراج شده جدا شد. این محلول (حاوی آفلاتوکسین) به وسیله دستگاه حلال پرانی در دمای ۴۵ °C و تحت خلا حلال پرانی شد (عباس و همکاران، ۲۰۰۶). باقیمانده در ۳ میلی لیتر حلال متانول دارای درجه خلوص HPLC حل و از فیلتر ۰/۲۲ میکرولیتر گذرانده شد. نمونه‌های تغلیظ شده در فریزر ۲۰°C- نگهداری شدند (ونتورا و همکاران ۲۰۰۴).

در این پژوهش میزان آفلاتوکسین پس از پروف اولیه (بلافاصله پس از یک ساعت ونیم) و پروف نهایی

علاوه بر وجود اختلاف بین آرد و خمیر اولیه همچنین بین خمیر اولیه و ثانویه، بین خمیر ثانویه و نان نیز اختلاف معنی‌داری از لحاظ آماری مشاهده شد ($P < 0/05$).

بین آرد و خمیر اولیه، همچنین خمیر اولیه و خمیر نهایی از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$) ولی بین خمیر نهایی و نان از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری وجود ندارد ($P < 0/05$). همین روند در مخمر خشک فوری نیز مشاهده شد ولی در مخمر تر

جدول ۱- میزان آفلاتوکسین B₁ بر حسب آرد اولیه (ppb)

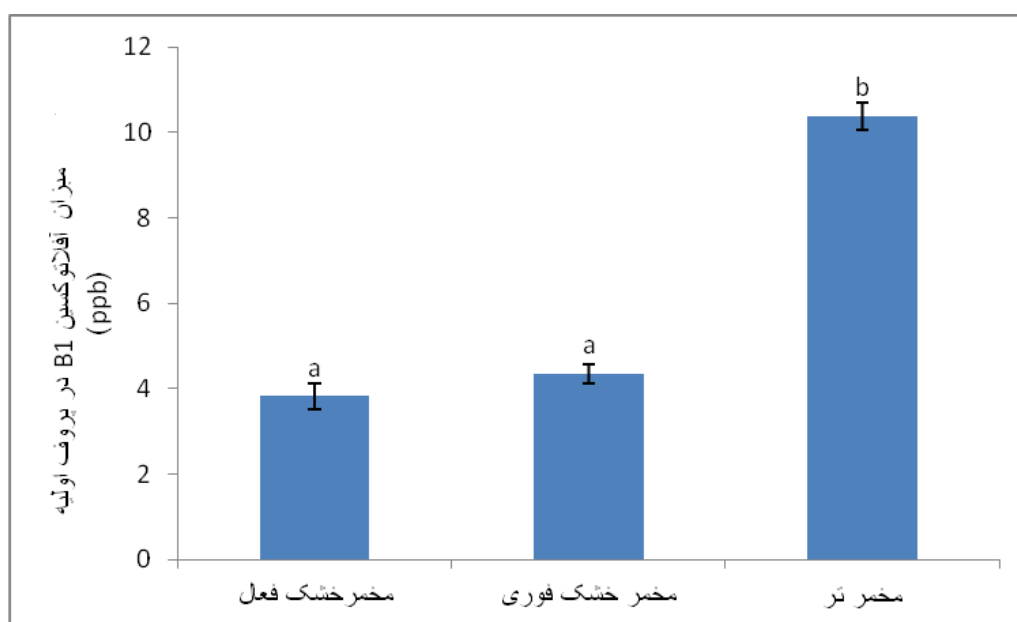
مخمر تر	مخمر خشک فوری	مخمر خشک فعال	
۳۵/۰±۴۳۷۵/۵۶ ^a	۳۵/۰±۴۳۷۵/۵۶ ^a	۳۵/۰±۴۳۷۵/۵۶ ^a	آرد آلوده
۱۰/۰±۳۶۸۷/۳۱ ^b	۳/۰±۸۲۵/۳ ^b	۴/۰±۳۵/۲۲ ^b	خمیر اولیه
۴/۰±۹۱۲۵/۱۸۷ ^c	۲/۰±۴۷۵/۰۷ ^c	۲/۰±۷۱۰۴۱/۶۱ ^c	خمیر نهایی
۴/۰±۱۰۵/۲۸ ^d	۲/۰±۱۸۸/۰۵ ^c	۲/۰±۵۸۳۶/۱۴ ^c	نان

* تفاوت در سطح آماری ۵٪

با توجه به شکل فوق کمترین میزان تغییر در آفلاتوکسین B₁ در مخمر تر مشاهده شده که دارای اختلاف معنی‌داری با دو مخمر دیگر بود ($P < 0/05$). در صورتی که میزان آفلاتوکسین در مخمر فعال و فوری اختلاف معنی‌داری با یکدیگر نشان ندادند ($P < 0/05$). در مخمر تر احتمالاً به دلیل رطوبت بالای این نوع مخمر و یا شرایط تولید متفاوت آن عمل تخمیر کمتر انجام شده که منجر به افزایش حجم کمتر و نیز نابودی کمتر آفلاتوکسین شده است. در این مرحله کمترین کاهش در مخمر تر مشاهده شده است. با توجه به این که مقدار مساوی از هر نوع مخمر در نمونه استفاده شده است (۲ گرم)، بنابراین مخمر تر دارای تعداد کمتری در واحد جرم بوده است و در نتیجه عملکرد کمتری نیز در آن مشاهده می‌شود.

روند کاهش در مخمر خشک فعال و مخمر خشک فوری شبیه به هم می‌باشد. تخمیر بیشترین تأثیر را در این زمینه داشته است همچنین تخمیر اولیه احتمالاً به دلیل زمان طولانی‌تر آن تأثیر بیشتری داشته است. احتمالاً به دلیل پخت در دمای پایین‌تر از دمای حساسیت این نوع آفلاتوکسین حرارت تأثیری بر روند نابودی آن نداشته است. در طی فرآیند پخت با استفاده از مخمر تر ممکن است به دلیل رطوبت بالاتر این مخمر یا pH پایین‌تر آن که حالت اسیدی دارد شرایط مساعدی را برای تأثیر حرارت و از بین رفتن آفلاتوکسین ایجاد کرده باشد.

همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود مخمر خشک فعال و مخمر خشک فوری بر خمیر اولیه تأثیر یکسانی دارند و تأثیر مخمر تر از دو نوع دیگر کمتر می‌باشد.

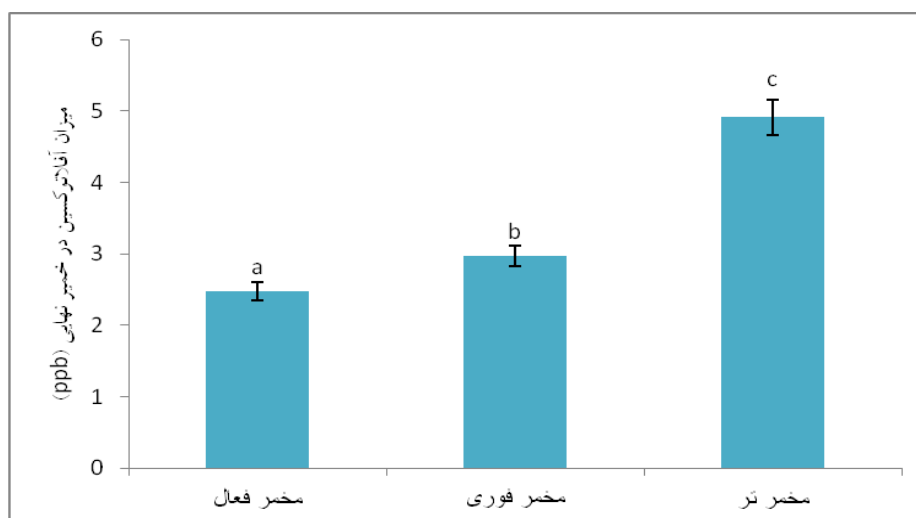

شکل ۱- تأثیر انواع مخمر بر میزان کاهش آفلاتوکسین B₁ بعد از پروف اولیه

آفلاتوکسین شده است. در این مرحله کمترین کاهش در مخمر تر مشاهده شده است. با توجه به این که مقدار مساوی از هر نوع مخمر در نمونه استفاده شده است (۲ گرم)، بنابراین مخمر تر دارای تعداد کمتری در واحد جرم بوده است و در نتیجه عملکرد کمتری نیز در آن مشاهده می شود.

میزان آفلاتوکسین B₁ در خمیر نهایی در شکل ۲ آورده شده است.

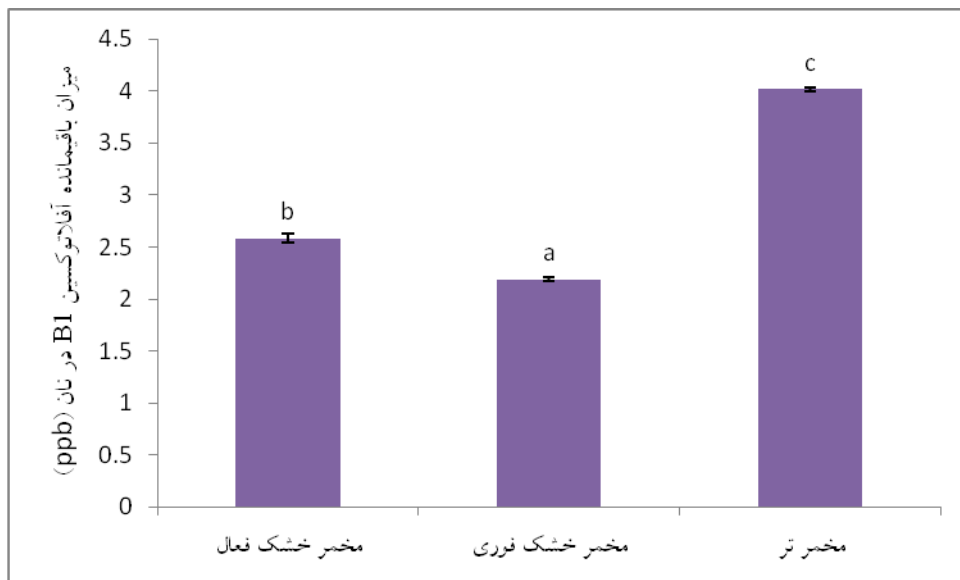
با توجه به شکل فوق کمترین میزان تغییر در آفلاتوکسین B₁ در مخمر تر مشاهده شده که دارای اختلاف معنی داری با دو مخمر دیگر بود ($P < 0.05$). در صورتی که میزان آفلاتوکسین در مخمر فعال و فوری اختلاف معنی داری با یکدیگر نشان ندادند ($P < 0.05$). در مخمر تر احتمالاً به دلیل رطوبت بالای این نوع مخمر و یا شرایط تولید متفاوت آن عمل تخمیر کمتر انجام شده که منجر به افزایش حجم کمتر و نیز نابودی کمتر

شکل ۲- تأثیر انواع مخمر بر میزان کاهش آفلاتوکسین B₁ بعد از پروف نهایی

این مرحله از تهیه نان هم اختلاف معنی‌داری مشاهده شد ($P < 0/05$). در شکل ۳ میزان آفلاتوکسین باقیمانده در نان نشان داده شده است.

همانطور که در شکل ۲ دیده می‌شود میزان آفلاتوکسین در خمیر حاوی مخمر تر بیشتر بوده و دارای اختلاف معنی‌داری با دو مخمر دیگر می‌باشد ($P < 0/05$). همچنین بین مخمر فعال و مخمر فوری در

شکل ۳- تأثیر انواع مخمر بر میزان کاهش آفلاتوکسین B₁ بعد از پخت

این نتایج با نتایج بدست آمده در پژوهش حاضر همخوانی دارد. در پژوهش حاضر نیز به مرور زمان با افزایش زمان تخمیر میزان آفلاتوکسین کاهش یافت. علت این امر می‌تواند به دلیل تولید اسید لاکتیک توسط مخمرها باشد که باعث تخریب آفلاتوکسین و یا تغییر در پیوندهای شیمیایی بین این سم و پروتئین‌های موجود در مواد غذایی باشد.

وانگ و لی (۲۰۰۶) میزان کاهش آفلاتوکسین B₁ را در گندم توسط تیمارهای شستشو و حرارت بررسی کردند. نتایج آنها نشان داد شستشو باعث کاهش سمیت آفلاتوکسین می‌شود و این کاهش سمیت با زمان شستشو به طور مستقیم در ارتباط می‌باشد. همچنین آنها نشان دادند سطح آفلاتوکسین B₁ با تیمار حرارت بیشتر از شستشو کاهش می‌یابد و البته آنها نشان دادند که تأثیر توأم حرارت و رطوبت بیشتر می‌باشد و سطح

با توجه به شکل ۳ بیشترین میزان آفلاتوکسین B₁ در نان حاصل از مخمر تر مشاهده شد که دارای اختلاف معنی‌داری با دو نوع نان دیگر بود ($P < 0/05$). همچنین بین نان حاصل از مخمر خشک فعال و مخمر خشک فوری از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری مشاهده شد ($P < 0/05$). ظاهراً حرارت بعد از تخمیر در مخمر خشک فوری تأثیر ناپذیر نبود. همچنین بر آفلاتوکسین B₁ داشته است.

یوماردی و همکاران (۲۰۱۰) تأثیر تخمیر بر روی کاهش آفلاتوکسین B₁ در محصولات غذایی خمیری را بررسی کردند. نتایج حاصل از پژوهش آنها نشان داد که حرارت و تخمیر محتوای آفلاتوکسین را کاهش می‌دهد. حداکثر میزان تخریب در نان مشاهده شد. همچنین بررسی اثر تخمیر نشان داد کاهش قابل توجهی در مقدار آفلاتوکسین پس از ۲۲ ساعت تخمیر مشاهده شد.

حاضر نیز مشاهده کردیم که تخمیر باعث سم زدایی و کاهش سم آفلاتوکسین در نان شد. ریس (۱۹۸۷) میزان آفلاتوکسین B₁ را در آرد کامل، خمیر و نان بررسی کرد. نتایج او نشان داد که در طی تهیه خمیر بیشترین میزان کاهش سم آفلاتوکسین مشاهده می‌شود که این کاهش در نتیجه فرایندهای اکسیداتیو یا هیدرولیتیک حاصل شده بود. اما در پخت میزان آفلاتوکسین باقی مانده به میزان کمی کاهش یافته بود که به عقیده او به دلیل دمای پایین (۱۰۰ °C) در طی پخت و میزان اسیدهای فرار کم در نان بود. در پژوهش حاضر نیز مشاهده شد که میزان آفلاتوکسین در طی تخمیر بیشترین کاهش را نشان داد ولی در طی پخت کاهش ناچیزی رخ داده است.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری و اداره استاندارد استان مازندران ساری به سبب همکاری ارزنده شان تشکر و قدردانی می‌شود.

آفلاتوکسین در این مورد کاهش چشمگیرتری دارد. در پژوهش انجام شده نیز آرد با آب مخلوط می‌شود و رطوبت ایجاد می‌شود در نتیجه حرارت مرطوب تأثیر بیشتری دارد که ممکن است به دلیل رادیولیز آب باشد. زیندین و همکاران (۲۰۰۵) کاهش آفلاتوکسین B₁ توسط سویه های باکتری های اسید لاکتیک جدا شده از خمیرترش سنتی مراکش را مورد ارزیابی قرار دادند. آنها توانایی برخی از گونه های انتخاب شده از باکتری اسید لاکتیک جدا شده از خمیرترش سنتی برای حذف آفلاتوکسین B₁ را مورد بررسی کردند. نتایج آنها نشان داد که گونه های لاکتوباسیلوس می‌تواند مقدار بیشتری آفلاتوکسین B₁ تا گونه‌های پدیوکوکوس و لوکونوستوک را حذف کند. یافته‌های آنها نشان داد که گونه‌های باکتری‌های اسید لاکتیک موجود در خمیرترش می‌تواند به عنوان یک روش سم زدایی برای سمی به نام آفلاتوکسین استفاده شود. در پژوهش

منابع مورد استفاده

- Abbas HK, Cartwright RD, Xie and Shier WT, 2006. Aflatoxin and fumonisin contamination of corn (maize, *Zea mays*) hybrids in Arkansas. *Crop Protection* 25: 1-9.
- Fardos B and Mayda M, 2009. Trials towards reduction of fungal growth and aflatoxin G₁ production in Arabic coffee using different additive. *African Journal of Food Science* 3: 68-76.
- Giray B, Girgin G, Engin AB, Aydin S and Sahin G, 2007. Aflatoxin levels in wheat samples consumed in some regions of Turkey. *Food Control* 18: 23-29.
- Hwang J and Lee KG, 2006. Reduction of aflatoxin B₁ contamination in wheat by various cooking treatments. *Food Chemistry* 98: 71-75.
- Khanafari A, Soudi H and Miraboufathi M, 2007. Biocontrol of *A.flavus* and aflatoxin B₁ production in corn. *Journal of Environmental and Health Sciences* 4: 163-168.
- Reiss J, 1987. Mycotoxins in food stuffs. XI: Fate of aflatoxin B₁ during preparation and baking of whole meal wheat bread. *Cereal Chemistry* 55: 421-423.
- Uma Reddy M, Gulla S and Nagalakshmi AVD, 2010. Effect of fermentation on aflatoxin reduction in selected food products. *Food Science, Technology & Nutrition* 4: 93-99.
- Ventura M, Gorez A, Anaya I, Draz J, Broto F, Agut M and Coullas L, 2004. Determination of aflatoxins B₁, G₁, B₂ and G₂ in medicinal herbs by liquid chromatography tandem mass spectrometry. *Journal of chromatography* 1048: 25-29.
- Zinedine A, Juan C, Idrissi L, Manes J, 2007. Ochratoxin A in bread consumed in Morocco. *Microchemical* 87: 154-158.
- Zinedine A, Faïd M and Benlemlih M, 2005. In vitro reduction of aflatoxin B₁ by strains of lactic acid bacteria isolated from moroccan sourdough bread. *International Journal of Agriculture and Biology* 7: 67-70.

Effect of yeast types on aflatoxin B₁ during bread making process

E Bamyar¹, J Mohammadzadeh Milani^{2*} and SS Seyed Jafar Nazari³

Received: January 21, 2014 Accepted: July 05, 2014

¹ MSc Graduate, Department of Food Science and Technology, Sari Agricultural Sciences and Natural Resources University, Sari, Iran

² Associate Professor, Department of Food Science and Technology, Sari Agricultural Sciences and Natural Resources University, Sari, Iran

³ PhD, Graduate in Analytical Chemistry, Department of Chemistry, University of Mazandaran

*Corresponding author: jmilany@yahoo.com

Abstract

In this research, effect of yeast types on aflatoxin B₁ content during bread making process was studied. For this purpose, the dry aflatoxin was added to flour and then bread was prepared. For dough preparation three yeast types in market (active dry yeast, instant dry yeast and compressed yeast) were used. Presence of aflatoxin in flour, dough, and bread was measured by High Performance Liquid Chromatography with fluorescence detector size. Aflatoxin content in the dough, in two steps; first and final proof was measured. The results showed that most of aflatoxin reduction was seen at the first proof. Moreover, Instant dry yeast had the greatest impact on the aflatoxin B₁ and the least effect was seen for compressed/wet yeast. In relation to bread making processes, the fermentation process has the most impact and the combined effect of fermentation and baking on aflatoxin B₁ destruction has not been significant.

Key words: Aflatoxin B₁, Instant dry yeast, Active dry yeast, Compressed yeast, Bread